

ZAPADNA ŠTOKAVŠTINA U DJELU ALEKSANDRA BELIĆA

SAMRA HRNJICA

*Univerzitet u Bihaću
Pedagoški fakultet*

Ulica Luke Marjanovića bb, BiH-77 000 Bihać
samra.hrnjica@gmail.com, samra.hrnjica@unbi.ba

UDK: 811.163.4'282 Belić, A.
Pregledni članak
Primljen: 5. 2. 2018.
Prihvaćen za tisak: 27. 11. 2018.

U radu su prikazane značajnije jezičke crte zapadne štokavštine u djelu Aleksandra Belića. Ističući zapadnoštokavsku dijalekatsku individualnost, Belić u nekoliko radova donosi primjere jezičke diferencijacije ovih govora. Posebno je značajan rad "O značaju zapadnog štokavskog govora za istoriju srpskohrvatskog jezika" (1958), u kojem govori o zapadnoj štokavštini, čije posebnosti izdvajamo u ovom radu.

KLJUČNE RIJEČI:

Aleksandar Belić, zapadna štokavština, čakavština, arhaičnost, novoštokavizacija

Historijski razvoj dijalekatskoga kontinuuma na južnoslavenskome prostoru vrlo je značajan za određivanje današnje dijalekatske slike. On polazi od tri razvojna perioda (up. Brozović 1973) čija se fizionimija bitno razlikuje. U prva dva starija razdoblja, koja ujedno pripadaju predmigracionom dobu, razlikujemo pet osnovnih terenskih jedinica: kajkavsku, čakavsku, zapadnoštokavsku, istočnoštokavsku i predtorlačku (up. Brozović 1973).

Rasprostranjenost štokavštine u ovome periodu te specifične jezičke osobitosti ovoga narječja umnogome su promijenjene kroz historiju. Zapadna štokavština graničila je u 16. i 17. st. s kajkavskim i čakavskim narječjem i istočnom štokavštinom. Granica s kajkavskim narječjem išla je od ušća Une u Savu pa sjeveroistočno, istočnije od današnje Virovitice i dalje u Mađarsku. Čakavsko-zapadnoštokavska granica obuhvaćala je područje istočno od Une, a izbijala je na more istočno od Cetine. Otoci su bili čakavski, a obala zapadnoštokavska. Pretpostavlja se da je granica između dviju štokavština išla Dunavom do područja zapadno od Drine i dalje nedaleko od današnje Foče. Dalje je išla prema Neretvi i izlazila je na more u Boki kotorskoj. Prostor istoč-

ne štokavštine protezao se od područja zapadne štokavštine do područja torlačkoga narječja (Lisac 2003: 16)

Zapadni dijalekatski prostor tumačen je s različitih aspekata od strane mnogih lingvista kojima je ovaj problem bio u fokusu interesovanja. Budući da su bile izložene različitim utjecajima, zapadnoštokavske jezičke specifičnosti proučavane su dijahronijski, što je rezultiralo stvaranjem drukčije fizionomije pomenutoga problema. Jedan od kriterija diferencijacije ticao se činjenice da su pojedini govori čuvali starije crte, dok su drugi počeli razvijati novije jezičke specifičnosti. Prodiranje novijih jezičkih osobitosti posljedica je utjecaja južnih štokavskih govora uslijed mnogobrojnih migracija koje su rezultirale i izmjenom prvobitne jezičke slike zapadne štokavštine. Posebnu važnost u proučavanju jezičkih osobitosti zapadne štokavštine daje Aleksandar Belić u mnogobrojnim raspravama i studijama, donoseći vrlo značajne zaključke u proučavanju ovih govora, o čemu će biti riječi u ovome radu.

Aleksandar Belić u dijalektološka se istraživanja uključuje početkom 20. vijeka. Kao jedan od vodećih jezikoslovaca i dijalektologa, s različitim lingvističkim interesima, Belić je imao nekoliko faza rada, od kojih je rad na dijalektološkome području izuzetno značajan. Iz toga perioda, od 1903. godine, datiraju njegove najvažnije studije.¹

Prvi mu je značajniji rad “Dijalektološka karta” (1905). Belić u njemu dosta pažnje posvećuje ikavskim govorima i njihovu odnosu naspram jekavskih te (su)odnosu s čakavskim govorima. Navodeći Rešetarovo mišljenje o ikavskim i jekavskim govorima i posvećeno poglavlje u radu o čakavskome dijalektu, Belić iznosi njegov zaključak u kojem se navodi da je rizično sve ikavce smatrati poštokavljenim čakavcima. Nadalje, Rešetar ističe i to da su od štokavaca nekada čakavci bili smo oni ikavci koji su u svome jeziku upotrebljavali umjesto *št* – *šč* (up. Belić 2000: 41).² Bez obzira na rečeno, kao i na prošlost ovih dijalekata, Belić iznosi stanovišta u kojima su ikavski

¹ “Dijalekti istočne i južne Srbije” (1905), “Dijalektološka karta” (1905), “O srpskim ili hrvatskim dijalektima” (1908), “O čakavskome” (1908), “O srpskim ili hrvatskim dijalektima. Odgovor g. D-ru M. Rešetaru” (1909), “O Vukovim pogledima na srpske dijalekte i književni jezik” (1910), “Promene akcenata u praslavenskom jeziku” (1913), “Akcentatske studije I: Posebna izdanja” (1914), “O čakavskoj osnovnoj akcentuaciji” (1935), “Galički dijalekat” (1935) te mnoge druge studije iz historijske gramatike, maternjeg jezika i njegove strukture kao i mnogobrojne dijalektološke studije i rasprave. (O kasnijim važnijim dijalektološkim radovima bit će govora u nastavku rada.)

² Rešetar i Belić su vodili mnoge znanstvene rasprave na temelju pojave ikavštine na štokavskome prostoru. U radu “Die čakavština und deren enstige und jetzige Grenzen” (1891) Rešetar iznosi neslaganje s mogućnošću da su svi ikavci poštokavljeni čakavci (samo u pojedinim dijelovima postoji mogućnost da su ikavci šćakavci mogli biti čakavskoga porijekla). Belić u “Dijalektološkoj karti” iznosi suprotno mišljenje, navedeno gore u radu. Rešetar odgovara u studiji “Der štokavische Dialekt” (1907), a potom Belić u raspravi “O srpskim ili hrvatskim dijalektima” (1908).

dijalekti u označenom pojasu (v. Belić 2000: 38–40) sada štokavski s glavnom, ali ne i jedinom razlikom u zamjeni *ě* sa *i*. “Kada ovo kažem, imam u vidu ne samo zame-nu čakavskog *ča* ili *j* sa *što* ili *đ*, ili zamenu toliko ustaljenog *šč* sa *št*, već i paralelni razvoj crta deklinacije i konjugacije jekavskih i ikavskih govora” (Belić 2000: 42). Ikavski dijalekti nisu potpuno ujednačeni, naglašava Belić, pa u gubljenju/čuvanju nekih osobitosti podsjećaju na davnu vezu s čakavskim. Kasnije čitamo o genezi ove pojave u Belićevu radu “O čakavskoj osnovnoj akcentuaciji” (1935.), gdje se ovaj govor samo dovodio u bližu vezu s čakavskim, ali se napušta “ideja o čakavskom porijeklu ikavskih govora kao takvih” (Peco 2007c: 40). O začecima ove pojave u okvirima zapadne štokavštine više je izneseno u radu “O značaju zapadnog štokavskog govora za istoriju srpskohrvatskog jezika” (1958.).

U toj posebno važnoj raspravi Belić stavlja na “javnu diskusiju iznesene probleme” (Belić 1958: 69) koji su u vezi s ovim govorom, vrlo značajnim za našu dijalektologiju. Na samome početku rada decidirano se određuje ovaj govor kao štokavski, s posebnim elementima koji ga izdvajaju od ostalih štokavskih, ali i čakavskih govora. U strukturi ovoga govora stoje *ć* i *đ*, *šč* i *žđ* umjesto praslavenskih **stj* i **zdj*. “Istina je da čakavski govor ima takođe *šč*, ali kao što je poznato, on ima prema njemu *žj*, prema tome zapadni govor ovde ide svojim putem. U ostalim štokavskim govorima imamo *št* i *žd*, što predstavlja takođe nešto drugo nego što imamo u zapadnom govoru” (Belić 1958: 69). U ovome radu Belić sublimira prethodno iznesene misli: u “Galičkom dijalektu” navodi proces razvitka, gdje je “*tj* praslavensko, koje je već pred kraj praslavenske epohe moralo dati *t'*, tako je ostalo u pomenutoj zajednici; *stj* je dalo *št'*, *skj* – *šč'*; *dj* – *d'*; *zdj* – *žd'*, a *zgj* – *ždž'*. Tu su se zvuci prema dijalektima docnije malo uprostili: u čakavskom i probitnom kajkavskom dobili smo *t'* i *d'* (u kojima se palatalnost razvila na račun frikativnosti), a *št'* i *šč'* izjednačili se u njima u *št*; tako isto i *žd'* i *ždž'* – *opet u žd*; u docnijim epohama *t'* i *št'* su ostali neizmenjeni, a *d'* i *žd'* dali su *j* i *žj*” (Belić 2000f: 435).

Za štokavski dijalekt Belić daje drukčiji prikaz razvitka: “*t'* je dalo *ć* (...) Kako se u ovom govoru palatalizacija razvijala u frikaciji, a ne obrnuto, kao što smo videli u čakavsko-kajkavskim govorima, to je bilo sasvim prirodno da se *št* i *šč* izjednače u *šč* (kao što je tamo to izmenjeno u korist *št*), isto onako kao što se *žd'* i *ždž'* moralo svesti na *ždž'*” (Belić 2000f: 435). Navodeći kao najstarije štokavske osobine *ć*, *đ*, *šč* i *ždž'*, Belić ističe kako su one mogle biti sačuvane u onome dijelu štokavskoga govora koji se nalazio na krajnjem zapadu, u neposrednom susjedstvu s kajkavskim i čakavskim dijalektom. Na prostoru današnje Slavonije, zapadnoga dijela Bosne i dijela srednje Dalmacije štokavski dijalekt imao je *ć*, *đ*, *šč* i *ždž'*. “Ostaci od toga štokavskog govora nahode se 1) u istočnokajkavskom dijalektu u kojem nahodnimo *č*, *dž* (= *ć*, *đ*), *šč* i *ždž*;

2) u ikavskim štokavskim govorima Bosne i Dalmacije u kojima pored *ć* i *đ* nahodimo i *šć* i *žđ* (svi se ti glasovi izgovaraju katkada kao *č'*, *dž'*, *š'č'* i *ž'dž'*)” (Belić 2000f: 435).

O odvajanju zapadnoga štokavskog dijalekta od čakavskoga i ostalih štokavskih, Belić je dalje nastavio u radu “Značaj zapadnog štokavskog govora za istoriju srpskohrvatskog jezika”, u kojem je obrazložio i tezu o palatalizovanom *č* (koje je zadržalo mehkoću u zapadnom dijalektu), o čemu će više govora biti u nastavku rada.

I Peco u *i-šća* govorima zapadne Bosne iznosi Belićeve rezultate: “[J]asno je da Belić veže rezultate starih skupina *stj*, *zđj* i *sk^e* i *zg^e* i da njihov dalji razvitak određuje dijalekatska pripadnost pojedine govorne zone. U štokavskim govorima poslije disimilacije dobile su se skupine *št*, *žd*; u šćakavskim govorima rezultat je bio: *šć*, *žđ*, što ove govore čini posebnom skupinom štokavskih govora” (Peco 2007c: 284).

Pored ovih, i akcenatske osobine ukazuju na to da je ovaj štokavski govor samo arhaičniji za razliku od ostalih štokavskih govora; slaganje zapadnoga dijalekta sa štokavskim govorima Belić navodi u kratkim slogovima – kratki akcenat silaznoga tipa (up. Belić 1958: 70).

Osobine ovoga govora, nadalje, često se podudaraju s čakavskim i s ostalim štokavskim govorima; spuštajući se na jug, javljaju se neke osobine koje Belić pripisuje isključivo ovom govornom tipu, a ne onim istočnijim – to je prvenstveno ikavizam: “Ja smatram ipak, po celokupnom razvitku naših govora da se ikavizam prvobitno razvio u bosanskom zapadnom govoru, između Bosne i Vrbasa, pa da se odatle širio na sve strane: na istok, zapad, jug i sever, u zavisnosti od opšteg kretanja jezičkih crta” (Belić 1978: 70).

Kada su u pitanju sjeverniji dijelovi zapadnoga govora, postojale su crte unutar kojih se on razvijao kao i ostali štokavski govori. Belić navodi sljedeće: “[P]relaz poluglasnika uvek u *a*; prelaz vokalnog *l* (*l̥*) u *u* uvek; *l* na kraju sloga ili reči prelazi u *o* (-ili *l̥*) ili ostaje, u manjem broju govora, nepromenjeno; -*it*-, -*id*- ili prelaze u *đ* i *ć* ili ostaju, u manjem broju govora, nepromenjeni; *čr*- prelazi u *cr*- i samo katkada ostaje kao *čr*-; novo jotovanje katkada se ne vrši (napr. *grobje*, *nětjāk*, *kostjōm*, ali i *cviće* i sl.); *h* se gubi na celom prostoru ovog govora; u razvitku morfologije padeža možemo konstatovati: uticaj mekih osnova na tvrde, u imenica m. roda širenje u množini proširenja -*ov*; u gen. plur. pored -*ā*, ima dosta često i gen. plur. bez -*ā*; u dat. pl. masc. = instr. plur. -*om*, -*im*, -*ma*, fem. -*ama*, -*am*, -*ami*; u loc. instr. plur. masc. i neutr. *ī*, ređe -*ima*, -*im*, -*mi*; u loc. plur. fem. *a* (= *ah*); u instr. sign. femn. uvek -*ōm*; akcenatska sistema je stara (sa ~), ali se vrše i odstupanja od nje u duhu ili srednje štokavske akcentuacije ili najmlađe (tj. sa neprenesenim ˘ ili ˘ i prenesenim ˘ u obliku ˘ i ˘) (Belić 1958: 71).

Proces novoštokavizacije zahvatio je i ovaj zapadni govor pa ga Belić imenuje “za-

padnim novoštokavskim govorom najstarijeg tipa” (Belić 1978: 70) budući da (su) postoje mnoge arhaične crte. U ovome štokavskom dijalektu nalaze se i mnoge osobitosti čakavskih ili kajkavskih govora koje su donesene u procesu migracija iz tih govornih zona. Specifičan dio ovog govora čini i njegov bosanski dio koji od arhaičnih crta čuva još “samo katkada srednju štokavsku akcentuaciju (*pòtoka*, *divōjka*) prelazeći inače na crte najmlađe akcentuacije” (Belić 1978: 71). Za razliku od posavskog, ovaj govor ima neke osobitosti koje su specifične u odnosu na navedeni, npr. prelazak *l* u *o* (gotovo uvijek), *-it-*, *-id* u *ć* i *đ* i sl., ali bilježi i one primjere koji svjedoče o do-diru sa čakavskim (up. Belić 1978).

Oslanjajući se na ovakvo Belićevo mišljenje, Asim Peco u istraživanju bosanskih ikavskih govora, kada govori o evoluciji, zaključuje kako su bosanski šćakavski govori “mlađi od posavskih, ali su stariji od hercegovačkih jekavskih, pa i ikavskih govora. Iako je ikavizam jedna od njihovih strukturnih osobina, ne može se identifikovati šćakavština sa ikavštinom, jer ima ikavaca koji nisu šćakavci, istina ima i šćakavaca koji nisu ikavci, ali je, ipak, ikavizam jedna od osobina koja povezuje skoro sve šćakavske govore i uvodi ih ‘u orbitu zapadnog govora’, bez obzira na to da li oni imaju *šć*, *žđ* ili ne” (Peco 2007c: 41).

Dakle, iako ikavizam ulazi u zapadni govor kao vrlo značajna osobina toga govora, on se ne može identificirati sa zapadnim govorom (Belić 1958: 72).

U prethodno pomenutim radovima čitamo Belićevo mišljenje o čakavskome porijeklu ikavskih govora, dok se upravo ovdje (1958) Belić opredjeljuje za drukčiji stav. Uzimajući u obzir cjelokupni razvoj glasa *ě* i kompletno područje zapadnoga dijalekta, treba uzeti u obzir dio u kojem se *ě* razvio kao *ĩ*, *ẽ* u drugom, a u trećem dijelu u *i* u dugim i *je* (=je) u kratkim; dakle, zapadni dijalekt baštini ikavizam samo kao značajnu osobinu, bez znaka jednakosti. Bosanski dio ovoga dijalekta također baštini i druge zamjene, osim ikavske: “mešanje ikavizma i jekavizama kod katolika i muslimana u Žepču i dolini Bosne, a kod muslimana u Jablanici, suprotno onome što smo imali u posavskom govoru, *-ije* u dugim slogovima, a *i* u kratkim, dakle *ije/i*” (Belić 1958: 72). No, ipak je bilo potrebe ukazati i na stariju ikavsku zamjenu jata, još prije migracionih strujanja. Belić nam tu ukazuje na širenje ove pojave na istoku, u međurječju Drine i Bosne (gornji tok), čak i preko Drine (šumadijsko-sremski), na jug u zapadnu Hercegovinu (glavna ekspanzija ove pojave), između Neretve i Cetine, u zapadnu Dalmaciju (nakon smanjenoga utjecaja čakavskoga) (v. Belić 1958: 73).

Nadalje, na samome kraju rada Belić još jednom izdvaja kako se predstavnici ovoga govora često nalaze na teritoriji nekadašnjega čakavskog dijalekta, stoga ne bi trebalo biti začuđujuće što se pronalaze ostaci čakavskoga u govoru staroga stanovništva. S obzirom na sve rečene kriterije, Belić vrši sljedeću klasifikaciju zapadnoga što-

kavskog govora: “a) sa najarhaičnijim crtama (posavski ili slavonski), b) sa starijim crtama (bosanski *šč-žđ* dijalekat i taj dijalekat u zapadnoj Dalmaciji) i c) sa najmlađim crtama ikavski *št-žd* dijalekat (u Hercegovini i jugoist. i ist. Dalmaciji)” (Belić 1958: 74).

Proces jezičkih inovacija koji je tekao iz pravca juga prema sjeveru najbolje je prikazan zapadnim štokavskim govorom: ukoliko kreće sa sjevera (arhaičniji dio) na jug, taj se govor sve više podmlađuje “u smislu javljanja novih štokavskih crta” (Belić 1958: 74). Dakle, bio je izložen procesu jezičkih inovacija s juga i jezičkih arhaičnih crta sa sjevera. Jezičke inovacije kao posljedice djelovanja južnih štokavskih govora nastale su uslijed velikih migracija s jugoistočnih područja srednjojužnoslavenskoga dijasistema.

Pored prvobitnoga ikavizma u zapadnome štokavskom govoru, vrlo je važna karakteristika i artikulacijska neizdiferenciranost afrikatskih parova. Belić u svome zapadnom dijalektu nalazi *č* i *dž*, gdje su izrazito palatalizovani glasovi *č* i *dž* u šćakavskim govorima naslijeđeni iz starije epohe razvoja našega jezika (up. Peco 2007c). Razlikujući se ovom osobitošću i od čakavskoga i od štokavskoga dijalekta, Belić ističe kako je u “praslovenskom *č* bilo meko (kao što je danas napr. u ruskom), pa se ta njegova mehkoća zadržala u zapadnom dijalektu, dok se u čak. i ostalom štok. izgubila” (Belić 1958: 70). Poslije Belića oglosio se i Brozović, davši svoj stav o svođenju afrikatskih parova na jedan, ali i razlikovanju oba para afrikata u zonama istočnobosanskoga *ije-šća* govora te o genezi ove pojave: “Belićevo zapadnoštokavsko *č* (‘šćakavsko’), lako se držalo kao fonem dok se nalazilo u opoziciji prema okluzivu *t* i oba su glasa sa zakašnjenjem pošla zapravo istim putem koji je na štakavskom istoku doveo do opozicije *č* : *ć*. U migracijama dolaze s istoka mase s već davno gotovim *č* : *ć* i sad se sukobljavaju sistem *čas* : *kut’a* i sistem *čas* : *kuća*. U redu *čas-čas-kuća-kut’a* krajnji članovi imaju naravno manje artikulacione šanse (...) Ostaje dakle par *čas-kuća*, što nije fonetski dovoljno da se održi jedna fonološka opozicija” (Brozović 1966: 142).

Belićevo mišljenje o genezi ove pojave prihvata Asim Peco u svome radu “Mjesto centralnohercegovačkog govora među ostalim govorima današnje Hercegovine”. Naime, Peco također smatra da je svođenje dva para afrikata na jedan “u govoru seoskog muslimanskog stanovništva BiH osobina naslijeđena iz starog zapadnog govora, a svi oni znaju i za druge arhaizme u govoru. Pošto zapadni govor u svojoj ekspanziji nije dopirao daleko na istok preko Neretve, na tom području i nemamo izjednačene ove glasove, jer za to tamo nije bilo povoda” (Peco 2007a: 314).³

³ Postoji nekoliko tumačenja o postanku ove pojave kod Bošnjaka: turski jezik koji je utjecao na svođenje dvaju parova afrikata na jedan (up. Ivić 1986: 78–79) i izdvajanje privilegiranih društvenih slojeva.

Postojala su mnoga suprotna mišljenja o ovoj pojavi, poput Ivićeva, koji u svojoj *Dijalektologiji* konstatira da je nerazlikovanje afrikatskih parova odraz strukture turskoga konsonantizma, koji je kasnije posredno ili neposredno utjecao na ovu pojavu (up. Ivić 1957).

U zaključim razmatranjima Belić donosi konstataciju o zapadnome govoru, gdje ovaj govor ne bismo mogli u cjelokupnosti nazvati niti ikavskim, niti *šč/žđ* govorom “već govorom koji je obuhvatio sve narodne dijalekte ili sa jednom od tih crta ili sa obema” (Belić 1958: 74). Ističe također vrlo važnu okolnost, a to je mjesto i vrijeme prvobitnoga ikavizma. Na temelju cjelokupnoga razvitka govora začetke ikavizma možemo tražiti u bosanske zapadnom govoru. Mnogi su autori kasnije prihvatili Belićeve navode iznesene u ovome radu te svoja daljnja istraživanja temeljili na istima.

LITERATURA

- BELIĆ, Aleksandar. 1958. “O značaju zapadnog štokavskog govora za istoriju srpskohrvatskog jezika”. *Južnoslavenski filolog* 23: 69–75.
- BELIĆ, Aleksandar. 2000a. “Dijalektološka karta srpskog jezika”. *O dijalektima. Izabrana dela Aleksandra Belića* 10. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: 7–49.
- BELIĆ, Aleksandar. 2000b. “O čakavskome”. *O dijalektima. Izabrana dela Aleksandra Belića* 10. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: 53–57.
- BELIĆ, Aleksandar. 2000c. “O srpskim ili hrvatskim dijalektima”. *O dijalektima. Izabrana dela Aleksandra Belića* 10. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: 58–110.
- BELIĆ, Aleksandar. 2000d. “O srpskim ili hrvatskim dijalektima. Odgovor g. D-ru M. Rešetar”. *O dijalektima. Izabrana dela Aleksandra Belića* 10. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: 128–132.
- BELIĆ, Aleksandar. 2000e. “O čakavskoj osnovnoj akcentuaciji”. *O dijalektima. Izabrana dela Aleksandra Belića* 10. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: 370–393.
- BELIĆ, Aleksandar. 2000f. “Galički dijalekat”. *O dijalektima. Izabrana dela Aleksandra Belića* 10. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: 423–699.
- BROZOVIĆ, Dalibor. 1959–1960. “Tri razdoblja u razvitku naše dijalektologije”. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru* 1: 51–65.

- BROZOVIĆ, Dalibor. 1960. "O strukturalnim i genetskim kriterijima u klasifikaciji hrvatskosrpskih dijalekata". *Zbornik za filologiju i lingvistiku* 3: 68–88.
- BROZOVIĆ, Dalibor. 1966. "O problemu ijekavskošćakavskog (istočnobosanskog) dijalekta". *Hrvatski dijalektološki zbornik* 2: 119–208.
- BROZOVIĆ, Dalibor. 1973. "O predmigracionom mozaiku hrvatskosrpskih dijalekata na području SR Bosne i Hercegovine" [Referat podnesen na Simpozijumu: "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura", održanom u Zenici 2 – 5. X 1971. godine]. *Radovi Muzeja grada Zenice* 3: 81–82.
- IVIĆ, Pavle. 1956. *Dijalektologija srpskohrvatskog jezika*. Novi Sad: Matica srpska.
- PECO, Asim. 1978. *Pregled srpskohrvatskih dijalekata*. Beograd: Naučna knjiga.
- PECO, Asim. 2007a. "Govori istočne i centralne Hercegovine" *Izabrana djela*, knj. 1. Sarajevo: Bosansko filološko društvo.
- PECO, Asim. 2007b. "Govori zapadne Hercegovine". *Izabrana djela*, knj. 1. Sarajevo: Bosansko filološko društvo.
- PECO, Asim. 2007c. "Ikavskošćakavski govori zapadne Bosne I". *Izabrana djela*, knj. 1. Sarajevo: Bosansko filološko društvo.
- STEVANOVIĆ, Mihailo. 1976. "Život i delo Aleksandra Belića". *Zbornik radova o Aleksandru Beliću*, Beograd: SANU: 1–50.

WESTERN ŠTOKAVIAN IN THE WORK OF ALEKSANDAR BELIĆ

This research paper presents some of the most significant language features of Western Štokavian in the work of Aleksandar Belić. While emphasizing the Western Štokavian dialectological individuality, Belić presents examples of language differentiation of these speeches in several research works. His work related to *The importance of Western Štokavian speech for the history of the Serbo-Croatian language* (1958) is particularly important. He speaks about Western Štokavian, whose characteristics are mentioned in this research paper.

KEYWORDS:

Aleksandar Belić, Western Štokavian, Čakavian, archaicity, Neo-Štokavian

